

Hänvisning
Ert ärende VN/33836/2025
inkommet den 13.5.2026

Social och hälsovårdsministeriet
PB 33
FI-00023 STATSRÅDET

Kontaktperson
Otto Ilmonen, telefon +358 (0)18 25260
otto.ilmonen@regeringen.ax

registratorskontoret.shm@gov.fi

Ärende

Utkast till regeringens proposition med förslag till lagar om ändring av lag om tillsyn över social- och hälsovården och 6 § i lag om Enheten för utredning av grå ekonomi

Ålands landskapsregering har den 13.5.2026 mottagit en begäran om synpunkter om utkast till regeringens proposition med förslag till lagar om ändring av lag om tillsyn över social- och hälsovården och 6 § i lag om Enheten för utredning av grå ekonomi.

Tillämpningsområdet för lagen om tillsynen över social- och hälsovården föreslås bli reviderat så att tillsynsmyndigheten ges möjlighet att utöva tillsyn över det organiseringsansvar som kommunerna har i fråga om att främja hälsa och välfärd. Vidare föreslås att lagen ska innehålla bestämmelser om kontroll av brottslig bakgrund för inhyrd personal som arbetar inom socialservice samt inom hälso- och sjukvårdstjänster för äldre personer och personer med funktionsnedsättning. I propositionen föreslås också bestämmelser som ålägger tjänsteproducenten att säkerställa att personalen besitter tillräckliga språkkunskaper. Syftet är att tydliggöra tjänsteproducentens ansvar för att de språkrav som gäller för tjänsterna uppfylls samt att klientens och patientens rätt till information tillgodoses.

I propositionen föreslås vidare att den rätt till information och den inspektionsrätt som är knutna till välfärdsområdets och tjänsteanordnarens tillsynsuppgifter ska preciseras. Vidare föreslås att tillsynsmyndighetens rätt till information utvidgas.

Genom propositionen föreslås att en tjänsteproducent vars personal som deltar i klient- och patientarbete består av endast en person, under vissa förutsättningar ska få inleda verksamheten eller genomföra en väsentlig förändring i redan registrerad verksamhet innan ett registreringsbeslut har fattats. Syftet är att möjliggöra näringsutövning samt att trygga tillgången till personal och tjänster.

Lagstiftningsbehörigheten

Propositionen berör i huvudsak området socialvård samt den organisation och tillsyn som är knuten till denna verksamhet. Socialvård faller enligt 18 § 13 punkten i självstyrelselagen (1991:71) för Åland inom landskapets lagstiftningsbehörighet. I den utsträckning utkastet till proposition avser myndighetsorganisation och tillsynsstruktur aktualiseras även 18 § 1 punkten i självstyrelselagen, enligt vilken landskapet har lagstiftningsbehörighet i fråga om landskapsregeringen och under denna lydande myndigheter och inrättningar.

Utlåtande

Inledningsvis konstateras att Ålands landskapsregering enbart har fått ta del av en ytterst begränsad del av utkastet till proposition, eftersom propositionen i sin helhet inte har översatts till svenska. Detta medför att landskapsregeringens utlåtande inte kan vara heltäckande och att utlåtandet endast omfattar de delar av propositionen som har översatts till svenska. Enligt 36 § 1 mom. i självstyrelselagen (1991:71) för Åland är landskapet Åland enspråkigt svenskt och ämbetsspråket i stats- landskaps- och kommunalförvaltningen är svenska. Enligt 38 § 1 mom. i självstyrelselagen för Åland ska skrivelser och andra handlingar som utväxlas mellan landskapsmyndigheterna och statens myndigheter i landskapet avfattas på svenska.

Landskapsregeringen ser positivt på att lagen föreslås föreskriva kontroll av brottslig bakgrund för sådan inhyrd personal som arbetar inom socialservicen och hälso- och sjukvårdstjänsterna för äldre och personer med funktionsnedsättning. Detta utvidgar skyldigheten som föreligger enligt 28 § i Lag om tillsynen över social- och hälsovården (FFS 741/2023) om kontroll av brottslig bakgrund och är, med tanke på den alltmer förekommande användningen av inhyrd arbetskraft, viktigt med tanke på klienternas trygghet och säkerhet.

Minister

Arsim Zekaj

Avdelningschef

Otto Ilmonen